

เทศน์หลังฉันจังหัน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราพูดถึงเรื่องสตินะ เรื่องสติเรื่องสัมปชัญญะ เวลาปฏิบัติ สติ เริ่มต้นปฏิบัติ สติ โดยธรรมชาติเราเกิดเป็นมนุษย์ เราต้องพูดถึงสถานะก่อน สถานะของมนุษย์มันต้องมีสมาธิ มีสติ สมาธิมันเกิดจากสติ ถ้ามันมีสติปั้บ มันต่างจากคนบ้า คนบ้านี้ะ เหมือนเราเลย ร่างกายพร้อม สมบูรณ์ ยิ่งคนบ้านะ ตำรวจบอกว่าเขาจับใครก็ได้ เขาไม่ค่อยจับคนบ้านะ คนบ้าสิ ถ้าคนไปจับ มัน มันสะบัดทีเดียวเท่านั้นนะ เราล้มเลยละ คนบ้าแรงมาก เพราะว่าเหมือนกับเรา สังกัดได้ไหม เวลาบ้านเราไฟไหม้ ตู้เย็นหรือตู้เซฟใหญ่ขนาดไหนก็แบกได้ เวลามันปล่อยฟรีหมด คนบ้านมันเป็นอย่างนั้นนะ แรงมันถึงเยอะมาก แต่พอแบกไปแล้วนะ พอไฟมอด จะแบกกลับ แบกกลับไม่ไหวนะ แต่เวลาไปมันขาดสติ เพราะเรามีสติ

ทีนี้คำว่า “สติ” สติ พอมีสติ มีสมาธิ สามัญญ์สำนึกของมนุษย์ก่อน มนุษย์มันต้องมี แล้วดูอย่างที่ว่า อย่างสัตว์ พวกเสือ พวกแมวที่ว่า สติมันจะดีมากเลย สัตว์บางชนิด สถานะของมนุษย์ก็เหมือนกัน มันมีสติ สติโดยสามัญสำนึก มีสติสมาธิ คนมีสติดี คนสมาธิดี คิดทำธุรกิจหรือทำโครงการอะไรต่างๆ มันจะไม่มีใครหลอกได้ง่ายๆ หรือก แต่บางคนเชื่อคนง่าย อ่อนไหวมาก นี่มันอยู่ที่พื้นฐานการสร้างบุญกุศลกันมาทั้งนั้นนะ เขาไม่ได้มองกันตรงนี้นะ มองคนเหมือนคน แต่ไม่ใช่ะ คนเหมือนคน แต่จิตใจมันไม่เหมือนกัน ความรู้สึกก็ไม่เหมือนกัน

ทีนี้พอเราศึกษาเรื่องศาสนา สติเรามีอยู่แล้ว แต่สติอย่างนี้มันเป็น โลกีย์ปัญญา คือมันเป็น สติเรื่องโลกๆ ใจ โลกกับธรรม โลกกับธรรม ทีนี้ธรรมะ สติมันต้องเพิ่มมากขึ้น ความจะมีสติมันแบบว่า คูสิ คูอย่างเราตั้งใจทำอะไร เราจะระวังตัวเต็มที่เลย ความผิดพลาดก็น้อย แต่เราไประวัง เรื่องนามธรรม ไประวังเรื่องจิตนะ ไประวังเรื่องจิตไม่ให้นับวันแวบออกไป สติมันต้องมากขึ้น

กว่านั้นนะ ทีนี้เราก็ไปคิดกันว่าเราก็มีสติกันอยู่แล้ว แล้วพอมีสติไป เขาบอกว่าสติไม่ต้องฝึก มันจะเป็นเอง

มันเป็นเอง มันจะเป็นเองเหมือนกับต้นไม้ลิ ต้นไม้ คูสิ อย่างหญ้าไม่ต้องไปปลูกมัน หรอก หญ้า พอมันมีเชื้อความชุ่มชื้น หญ้ามันก็ขึ้นแล้ว มันเป็นธรรมชาติของมัน แต่ถ้าเป็นผลไม้ เป็นอาหาร โอ้อโฮ! คูข้าวลิ ต้องไถต้องหว่าน ต้องทำกันตลอดเวลา

คุณธรรมก็เหมือนกัน สติก็เหมือนกัน มันจะอยู่เฉยๆ มันจะเกิดขึ้นเอง เกิดขึ้นเองมันเป็น ธรรมชาติ มันเป็นวาสนา คูสิ บางคน “ทำไมคนอื่นต้องไปวัดวะ อยู่บ้านกูก็ได้ อยู่บ้านกูก็ได้”

มันดีโดยสัญชาตญาณ มันดีโดยบุญกุศลที่มันสร้างมานะ แต่พอมันจะดีเข้าอริยมุนีนะ เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เลย มันเป็นไปไม่ได้เป็นเพราะอะไร เป็นไปไม่ได้เพราะว่า สิ่งที่เป็น เป็นมันเป็น คำว่า “สามัญสำนึก” มันเหมือนกับนกก็บินได้ไซ้ไหม นกก็บินได้ ปลาที่อยู่ในน้ำ ก็ ธรรมชาติ ถ้าเรามีสามัญสำนึกมันเป็นอย่างนั้น งามที่มันจะเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร

เพราะอย่างเช่นเรานี้แหละ เราจะจินตนาการเรื่องสวรรค์สิ เราจินตนาการเรื่องนรกสิ เรา จินตนาการได้หมดนะ เพราะจิตมันเคยไป แต่มันจินตนาการโศดาบัน สกิทาคามี อนาคามี จินตนาการไม่ได้หรอก แล้วพอทำไปนะ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา จินตมยปัญญา จินตนาการ จินตนาการนี้สำคัญมากนะ เพราะจินตนาการเหมือนกับเราตั้งเป้า เราสร้างโครงการแล้วพยายาม ทำให้ถึง คำว่า “จินตนาการ” แต่ถ้ามันไม่เป็นภาวนามยปัญญา มันเป็นไปไม่ได้

ทีนี้ภาวนามยปัญญาเป็นอย่างไร พอเป็นอย่างไรก็กลับมาตรงสติแล้ว สติ ที่ว่าสติมัน สามัญสำนึก สติมันดี คนสติดีมันก็ทำงานเรื่องโลกๆ แต่ถ้ามันจะเข้าถึงสมาธิ ทีนี้ที่เราสะท้อน ใจ แม้แต่พระนะ ไปคุยกับพระ พระก็ยังบอกว่าสมาธิก็เป็นอุเบกขา มันมีอุเบกขามีอะไร

บอกมันไม่ใช่หรอก เพราะสมาธินะ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมันหนึ่งเดียว มันจะเป็นอุเบกขาได้อย่างไร มันหนึ่งนะ หนึ่งที่อยู่ หนึ่งเดียว หนึ่งไม่มีสอง ให้อาเนียงสองนะ ความคิดกับเราเป็นสอง แล้วถ้ามีอุเบกขามันเป็นอารมณ์อีกอารมณ์หนึ่ง มันจะเป็นหนึ่งได้ อย่างไร

ทีนี้พอมันพูดอย่างนั้นมา มันบอกอยู่ในตำราละ ถ้ามันมีอยู่ในตำรานะ มันก็ย้อนมาปฏิบัติสมุปบาท ปฏิบัติสมุปบาท อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺาณํ เราก็เห็นว่ามันเป็นอารมณ์ความรู้สึกต่อเนื่องกันไป แต่พอเวลาเราปฏิบัติมันเกิดพร้อมกัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าในตำรามีอุเบกขามีอะไร มันก็เป็นตำรา ตำราพระพุทธเจ้า มันก็เป็นพุทธวิสัยใจ ที่พระพุทธเจ้าบอกว่าในสมาธิมันต้องมีตัวตั้งมั่นตัวยืนอยู่ที่เป็นอุเบกขา ทีนี้ถ้าเป็นอุเบกขา ตัวนี้ปั๊บ พอเราคิดอย่างนั้นปั๊บ อุเบกขา เราก็ตีจะไปไม่รับรู้อะไร ก็จะทำให้จิตเป็นอุเบกขา จิตเป็นอุเบกขาคือมันไม่ส่งออกนะ อุเบกขาคือว่ามันเหมือนพบอุเบกขาคือมันปล่อยวาง ทีนี้มันปล่อย อุเบกขาคือว่ามันเฉยอยู่ อุเบกขารับรู้แล้วเฉยอยู่ แต่สมาธิถ้ามันเป็นของเรานะ สมาธิมันจะรู้ อยู่ สักแต่ว่ารู้ขนาดไหนมันจะรู้ของมันอยู่ มันไม่ใช่อุเบกขานะ

ทีนี้เราจะบอกว่า พวกเรานะ สาวกสาวกจะเราจะไม่รู้ธรรมอย่างนั้นได้ ทีนี้พอมันไม่รับรู้อย่างนั้นได้ปั๊บ เราจะไปสร้างธรรมอย่างนั้น เพราะว่าในสมาธิมีอุเบกขา มีอะไรด้วยนะ เขาว่าธรรมอย่างนั้น แต่ว่าเรามาเอาตรงนี้ว่า หนึ่ง เอกัคคตารมณํ จิตตั้งมั่น พอจิตตั้งมั่น จิตมันต้องมีสภาวะที่ละเอียดกว่านั้น ทีนี้พอสติมันรับรู้เข้ามา ทีนี้พอมันที่ว่ามันยังคิดได้ มันเป็นสอง เพราะตัวจิตคือตัวคิดใช่ไหม พอคิดขึ้นมา เราไม่มีสติแล้ว เราขาดสติแล้ว

บางทีถ้าเวลาจิตอยู่ ตอนนี้มีสติแล้ว แต่ก่อนคิดสิ ใฮนี่ไม่ใช่หลับแล้วหรือ มันจะหลับตอนนั้นละ มันจะช่วงที่มันก่อนมาถึงนั้นละมันอาจจะเผลอไป พอมันเผลอไป พอสติขึ้นมามันก็ตื่น เราไม่ใช่หลับไปแล้วหรือ พอบอกเราไม่ใช่หลับไปแล้วหรือ นี่ไม่หลับแล้ว เพราะมันกระตุกความคิดเราออกมาแล้ว พอกระตุกความรู้สึกมันชัดเจน มันจะหลับได้อย่างไร แต่ก่อนหน้านั้นสิ ก่อนที่จะคิด เออ! เราถึงบอกว่า ๕๐-๕๐ ใจ

๕๐-๕๐ คือว่าถ้ามันจะหลับ มันหลับก่อนหน้าจะคิด แต่ขณะที่คิดว่านี้เราหลับแล้วหรือ เรากำลังจะหลับ เราทำแล้วไม่มีสติ ใฮนี่ไม่ใช่หลับเด็ดขาด เพราะนี่คือความคิดมันชัดเจน ความคิดว่าเราหลับแล้วหรือ เราจะหลับอะไรอย่างนี้ มันเป็นความคิด มันตื่นตัวตลอดเวลา มันตื่นตัวแล้ว แต่ถ้ามันจะหลับ มันหลับก่อนหน้านั้น หลับก่อนที่เราจะรู้สึกตัวขึ้นมา เวลามันอาจจะหายไป แต่กรณีอย่างนี้แล้ว พอมีสติปั๊บ พอมีความคิดเกิดขึ้นมาปั๊บ เราจะอยู่ปกติอย่างนี้ไป ไม่มีปัญหา คือปัจจุบันใจ ถ้าเราจะคิดย้อนไปนะ มันเป็นอดีตมา อดีตมันแก้ไขไม่ได้นะ ถ้าอดีตมันเป็นประวัติศาสตร์เลยนะ อย่างเช่นราชาชาติที่แล้ว ชาติแต่ก่อน ทีนี้คำว่า “ชาติที่แล้ว” เราพูดอย่างนี้

บ่อยมาก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะคำว่า “ชาติที่แล้ว” ชาติต่างๆ ที่มันมาเป็นเรา มันเป็นบุญเป็นกรรมที่สร้างมา คือมันเป็นวิบากที่จะให้ผลในปัจจุบันนี้ แล้วเราจะไปเสียใจทุกข์ใจทำไม เราจะไปเสียใจทุกข์ใจกับอารมณ์ความรู้สึกในปัจจุบันนี้ไม่ได้ เพราะสิ่งที่ปัจจุบันมันเป็นผล มันเป็นวิบากที่เราสร้างมาจากตั้งแต่ จะบอกว่าอดีตชาตินั้นแหละ

ทีนี้พออดีตชาติมันสร้างมาแล้วมันก็มาเป็นปัจจุบันนี้ พอมันเป็นปัจจุบันนี้ เราก็จะมาเสียใจ จะมาตกใจ... ไม่ใช่หรือก ปรุสธาเรณะ เราจะพูดบ่อย พูดว่า มันเป็นผลไม่แต่ละชนิด เงะ มะม่วง ทูเรียน ลำไย คนละชนิด อะไรก็ได้ที่มันใช้ประโยชน์ได้ คือว่าอารมณ์ความรู้สึกที่มันเกิดขึ้นมาในปัจจุบันนี้ เราทำตบแต่งให้มันดีขึ้น เราไม่ใช่ไปเปลี่ยนว่า จะเอาลำไยไปเป็นทูเรียน จะเอาทูเรียนไปเป็นเเงะ ก็ไปนั่งก่ายหน้าผาก แล้วมันทำไม่ได้หรือก

ในปัจจุบันนี้คืออะไร มันเป็นวิบาก เป็นผล คือว่าเราเกิดมาในชาตินี้ อย่างเช่น โทษณะ อย่างผู้หญิง ผู้ชาย เราก็เกิดมาเป็นผู้หญิง เขาเกิดเป็นผู้ชาย แล้วทำไมจะมาเสียใจทำไมละ ก็ในเมื่อเราเกิดมาแล้วใช่ไหม จิตก็เหมือนกัน เราเกิดมาแล้ว เราเป็นอย่างนี้แล้ว มันจะเป็นอย่างไรมันก็เป็นผลในปัจจุบันนี้ ธรรมะแก่กันที่นี้ไง ธรรมะแก่กันปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้เราจะอยู่ในสถานะใด อย่างเช่นในครอบครัวด้วยนะ ในครอบครัว พี่น้อง ๓-๔ คน มันจะทำอะไรกันไม่ได้หรือก ก็พี่น้องมันมากัน ๓-๔ คนนะ มันก็ต้องเป็นอย่างนี้

แล้วอย่างที่เขาว่า มันมีบางครอบครัวมาพูด มีพี่กับน้อง แล้วพี่เรียนเก่ง แล้วน้องเรียนไม่ค่อยเก่งนะ แล้วพ่อแม่ก็ว่า “ทำไมไม่ทำเหมือนพี่ ทำไมไม่ทำเหมือนพี่ ทำไมพี่ทำได้ๆ” เขามาหาเรณะ เขาเสียใจมาก พอถึงวันนั้น เขาไปเรียนวิศวะหรือเรียนอะไร แล้วมันแบบว่ามันไปซ่อม แล้ววันนั้นจะไปส่งข้อสอบ แล้วแม่ก็ยังพูดอย่างนี้อีกนะ มันก็บอกว่า “แม่ แม่เอาข้อสอบส่งให้ทีนะ” ขนลุก “แม่เอาข้อสอบไปส่งให้ครูที” แล้วมันเปิดหน้าต่างนะ คอนโดมเนียม มันวิ่งพุ่งลงไปเลยนะ โอ้โฮ! พ่อแม่ช็อกเลยนะ ก็พูดคำนี้บ่อยๆ “ทำไมพี่ทำได้ ทำไมพี่ทำได้ ทำไมไม่ทำเหมือนพี่” พี่เรียนเก่ง ไลน์น้องมันก็เครียด แล้วพอถึงเวลาแล้ว วันนั้นก็ไปเยี่ยมลูก ตายต่อหน้าเลยนะ โดดลงไปต่อหน้า ต่อหน้าเลย โอ้โฮ! พ่อแม่ช็อกเลย เสียใจจนแบบว่าจะบ้า นี่พ่อแม่รักไหม รัก พูดออกไปด้วยความไม่ได้คิดใจ ก็ลูกเรา คิดอย่างนั้นไง ก็เขามานั่งร้องไห้กับเรา เขาบอกว่า เขานึกไม่ถึง ทีนี้เพื่อนเขามาด้วย บอกเวลาพูด ถ้าพูดอย่างนี้ “ทำไมพี่ทำได้ ทำไมพี่ทำได้”

นี่จะบอกว่าเราเกิดในสถานะไหน เราเกิดเป็นพี่เป็นน้องกัน เราเกิดมามันจะอยู่กันไป
อย่างนี้ เราต้องยอมรับ เราต้องยอมรับ นี่คือผลของกรรม นี่เรื่องในครอบครัวนะ

ทีนี้ถ้าเรื่องในหัวใจละ เรื่องในหัวใจ เวลาภาวนาไป เราเองนะ เราคนเดียวแล้ว ไม่ใช่พี่
น้องแล้ว เราคนเดียวเลย ทีนี้เราคนเดียว คิดอย่างนี้ ทำไมไม่เป็นอย่างนั้น จะยื่นเข้ามาแล้ว ไม่ใช่
พี่น้องเราละ นี่เฉพาะเรื่องในหัวอกเราคนเดียวแล้วนะ มันไม่เป็นอย่างที่เราคิดเลย ทำไมเราไม่
เป็นอย่างนั้น ทำไมเราไม่เป็นแบบนี้ ทำไม

ถ้ามันไม่เป็น อย่างเรา เราเคยเป็นอย่างนี้มาเหมือนกัน เคยเป็น หมายถึงว่า ทุกคนมีกิเลส
เหมือนกัน เราไปอยู่ในป่าก็คิดอย่างนี้ แม่อย่างนั้น ห่วงคนนั้น ห่วงคนนี้ ห่วงไปหมด จริงๆ แล้ว
มันห่วงตัวมันเอง แล้วพอเราเอาปัญญามันไล่ทัน มันขำนะ เพราะก่อนบวชมันก็เที่ยวหัวราน้ำ
เหมือนกัน กลับบ้านตี ๑ ตี ๒ ไม่ตี ๒ เข้าบ้านไม่ได้ มันถามตัวเองว่า เมื่อก่อนบวช มันทำไมไม่ดู
แม่ มันถามตัวเอง เวลาปัญญามันทันนะ มันจะถามเลยละ แล้วเมื่อก่อน ก่อนที่มันจะบวช มัน
เคยดูพ่อแม่ไหม พอไปอยู่ในป่า มันรักพ่อรักแม่มันนำดูเลย เป็นห่วงไปหมดเลย แล้วสมมุติถ้า
กลับไปอยู่บ้าน มันจะดูพ่อแม่อีกไหม มันก็ทำไม่ได้ นี่ความคิด กลับมาทีนี้ ถ้าความคิดบีบ ถ้า
เราเอาปัญญามันทันนะ พอตันอย่างนั้นบีบนะ มันเอาตัวเองอยู่แล้ว พอเอาตัวเองอยู่นะ มันอยู่ใน
ป่าก็อยู่ได้ มันคิดขนาดนี้ละ เวลามันเดินจงกรมอยู่ โอ้โฮ! เวลาเราพลัดพรากไปนะ เราจะคิดถึง
ทุกๆ คน แล้วพอมันทันขึ้นมา เวลาปัญญามันทันแล้วนะ มันคิดขึ้นมาอย่างนี้เลยนะ

สมมุติว่าในปัจจุบันที่เราอยู่ป่าอยู่นี้ ถ้าแม่เราเป็นอะไรไป แล้วกว่าเราจะรู้มันก็เป็นเดือน
นะ กว่าเราจะสืบว่ามันอยู่ที่ไหน เพราะมันไปอยู่ในป่า ไม่ใช่อยู่วัดนะ มันไปเรื่อยๆ ใครเขาจะสืบ
ได้อย่างไรว่ามันอยู่ที่ไหน แล้วกว่าจะตามทันนะ คือว่าโทษนะ งานศพงานอะไรเสร็จหมดแล้ว
มันยังไม่รู้เลย นี่ข้อเท็จจริง พอมันคิดอย่างนี้ได้นะ มันก็ไม่มีอะไร แต่ถ้ามันคิดไม่ได้นะ มันห่วง
ไปหมดเลย นี่เวลาปัญญามันไม่ทันนะ เพราะเรามันคิดอดีตอนาคตมันมาเทียบกับปัจจุบัน แล้วก็
เสียอกเสียใจนะ น้อยเนื้อต่ำใจๆ

จริงๆ แล้วไม่ต้องน้อย เพราะอะไรรู้ไหม นี่ใจ จับไปตี ร่างกายมนุษย์เรา มนุษย์สมบัตินี้
อริยทรัพย์ อริยทรัพย์จริงๆ เพราะในพระไตรปิฎกนะ เปรียบจิตเหมือนเต่าตาบอด มันอยู่ในทะเล
แล้วมันก็มีห่วงห่วงหนึ่ง แล้วเวลามันอยู่ในน้ำ มันโผล่ขึ้นมา ถ้าวันไหนมันโผล่ขึ้นมาในห่วงนั้น
ได้เกิดเป็นมนุษย์

การเกิดเป็นมนุษย์นี้เสี่ยงขนาดนั้นนะ แล้วเรบอกว่ทำไ้มนุหย์ มีคนถามบ่อย เมื่อสมัยเรเรียน ๑๖ ล้าน คนไทย ท่องได้แม่นเลย ประชากรเมืองไทย ๑๖ ล้าน เดียวนี้ ๖๐ ล้านมันมาจากไหน ทุกคนถามอย่างนี้ห่มคนะ ๖๐ ล้านมาจากไหน

ทีนี้เรย้อนกลับไปสิ มันน่าสังเวชนะ ดูอย่างการประมงวันหนึ่งเท่าไร แล้วคุปลาตัวหนึ่ง เวลามันวางไข่สิ เท่าไร แล้วคุมด คุปลวก จิตนี้มหาศาลเลย แล้วมันไม่ได้เกิดเป็นคน มันไม่ได้เกิดเป็นคนเท่านั้น เราได้มาเกิดเป็นคน มนุษย์สมบัติไม่ไช่ของได้มาง่าย ๆ นะ แต่เวลาเรคิดเสียใจขึ้นมา เราทำร้ายตัวเองเลย นี่ไง ฆ่าตัวตายมันถึงบาปยิ่งกว่าฆ่าคนอื่นตาย เพราะการฆ่าคนอื่นตาย เราไปยิง ไปทำลายเขา ฆ่าตัวเอง เราทำลายตัวเราเอง นี่มนุษย์สมบัติไง มนุษย์สมบัติเกิดได้ยาก ทีนี้พอเกิดมาได้แล้ว พอเกิดมาแล้ว มนุษย์สมบัตินี้สุดขอดเลย

ทีนี้พอเวลาปรมัตถธรรม มันเป็นสมมุติอีกแล้ว ปรมัตถธรรมนะ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เรา แต่เพราะมันต้องได้มาก่อนมันถึงได้มาคั่นคว่า ถ้าเราไม่ได้ร่างกายมา เราเป็นสัตว์ เราไม่รู้เรื่องอะไรเลย เราเป็นเทวดาเราก็ไม่คิด ประสาเรานะ เทวดากับมนุษย์คิดต่างกัน เทวดามันคงงงนะ เอ้! มนุษย์ทำไมต้องกินข้าววะ ทำไ้มนุหย์มันต้องถ่ายด้วย ทำไ้มกูไม่ต้องทำ มันก็ไม่มีสถานะ คือว่า มันพิจารณากายไม่ได้ไง ก็มันไม่มีกายให้พิจารณา

ไ้เราก้คิดว่าเทวดามันกินอาหารอร่อยนะ อาหารอร่อยต้องเหมือนอาหารของเรา หูฉลามหูฉลาม โห้! เขากินวิญญาณาหาร เขาไม่กินวัตถุอย่างนี้หรรอก เราก้ไปคิดกัน เห็นไหม เราขามากนะ โห้! ใ้ส่น้านะ ถ้าไ้ไม่ได้ใ้ส่น้าเดียวตายไปแล้วไม่มีน้ำกิน...มึงจะเอาน้ำนี้ไปกินบนสวรรค์หรือ มันก็คิดกันไป นี่ความคิดของโลก

ทีนี้ความคิดอย่างโลกมันเป็นอย่างนั้น มนุษย์สมบัติมันไปบีบคั้นนะ มันไปบีบคั้นว่า กระทบะอาหารเรา ร่างกายของเรา ลองนั่งสิ นั่งนาน ๆ ปวดเมื่อยแล้ว โห้! คนบอกว่าอยากนอนอยากสบาย อ้าว! มึงนอนตลอดชีวิต นอน ๒๔ ชั่วโมงมันก็นอนไ้ได้แล้ว ๔-๕ ชั่วโมงมันขยับแล้ว ไม่มีใครนอนไ้ตลอดหรรอก เราไปคิดกันเองว่านอนนี้จะสบาย ถ้านอนสบายนะ เจ้าชายนิทรามันต้องสบายสิ ทำไ้มเจ้าชายนิทรามันไ้ยอมเป็นล่ะ

โห้! นอนกดทับนะ เนื้อเน่าห่มดเลย พอนอนกดทับเท่านั้นล่ะ ทุกอย่างเสียหายห่มดเลย มันต้องพลิก อยู่ไ้ไม่ได้หรรอก มันอยู่ของมันไ้ไม่ได้ แต่อยู่อย่างนี้ เกิดขึ้นมาถ้ามีสติบีบ เราจะมีการ

ไอ้ตรงนี้แหละมันจะย้อนกลับมาปฏิภาณไหวพริบของคน คนที่มีปฏิภาณมีไหวพริบมันมีพื้นฐานมา ปฏิภาณไหวพริบที่ฉลาดมันสะสมมา แต่ดูอย่างจูพั่นถก จูพั่นถกเขาสร้างมาแล้ว จูพั่นถก เวลามหาปັນถกเป็นพี่ชาย พี่ชายเป็นพระอรหันต์ ก็ไปเอาน้องชายมาบวช พอน้องชายมาบวชก็ให้น้องชายท่องสูตรสูตรหนึ่ง ท่องไม่ได้ อย่างไม่รู้ ท่องไม่ได้ โง่งขนาดนั้นเลยนะ จนพี่ชายไล่ตีกเลย อาย พี่ชายอาย เพราะพี่ชายเป็นอาจารย์ ลูกศิษย์สอนได้หมดเลย น้องชายตัวเองสอนไม่ได้ พอสอนไม่ได้ก็อาย ก็จะทำให้สึก พระพุทธเจ้ารู้บารมี จะบอกว่าเป็นปฏิภาณไหวพริบแล้วอย่างนี้ทำไมโง่งนักละ

โง่งมันกรรม แต่เพราะมันสร้างบุญกุศลมา พอสร้างบุญกุศลมา พอพี่ชายให้ไปสึกน้อยใจนะ ก็จะไปสึก พระพุทธเจ้ากำหนดอนุญาตแล้ว นี่บารมีพระอรหันต์ ไปดักอยู่หน้าประตูวัดเลย “จูพั่นถก เธอจะไปไหน”

“พี่ชายให้ไปสึก”

ถาม “เธอบวชเพื่อใคร บวชกับใคร”

“บวชกับพระพุทธเจ้า”

“อ้าว! บวชกับพระพุทธเจ้าไซ้ใหม่ มานี้ ไม่ต้องสึก”

แล้วก็ให้เอาผ้าขาวมาลูบ เป็นภาษาบาลี เราจำไม่ได้ ให้ลูบว่าผ้านี้ขาวหนอ ผ้านี้ขาวหนอ เอามือลูบผ้าขาว ลูบไปอย่างนี้ ลูบไปเรื่อยๆ แล้วผ้ามันจะขาวไหม ผ้ามันเริ่มมัวหมอง มันเริ่มเศร้าหมอง เพราะเหงื่อไคลมันลงไป โอ้โฮ! มันไปกระเทือนบารมี บรรลุเป็นพระอรหันต์เลย มีอภิญาญด้วย

พวกพระก็ถาม ถามว่าทำไมไม่มีอำนาจาสนาเป็นถึงพระอรหันต์ล่ะ ทำไมท่องตรงนั้นไม่ได้ล่ะ

พระพุทธเจ้าบอกว่าเป็นเพราะกรรม กรรมของพระจูพั่นถก พระจูพั่นถกเคยบวชเป็นพระ เคยบวชเป็นพระ เป็นพระแล้วเป็นนักปราชญ์ ไปบวชเป็นพระชาติหนึ่ง เป็นนักปราชญ์แล้วมีพระบวชใหม่เข้ามาศึกษา เหมือนกับเราไปเห็นพวกพูดไม่ชัด หัวเราะเยาะนี้แหละ เห็น

พระเจ้ามาศึกษาณะ พระท่องปาฏิโมกข์ แล้วท่องผิดท่องถูก ก็ไปหัวเราะ ไปแกล้งเขา ไปว่าเขา ไม่ฉลาด

กรรมอันนั้นนะ กรรมไปดูถูกว่าเขาโง่ กรรมไปดูถูกเขา พอเกิดมาชาตินี้ พอเขาจะท่องปาฏิโมกข์ ในวินัยนะ ในวินัยเวลาสวดปาฏิโมกข์มันมีอยู่ข้อหนึ่ง ถ้ามีพระกำลังตั้งใจทำคุณงามความดี เราไปทำให้เขาเสียหายคือไปพูดให้เขาเขว เป็นอาบัติปาจิตติย์ ในปาฏิโมกข์ เพราะการสวดปาฏิโมกข์มันเป็นการสัมมนาสงฆ์ให้สะอาดบริสุทธิ์ตลอดเวลา แล้วจูฬปันถกเคยไปแหย่เขา เห็นเขาท่องผิดท่องถูกแล้วไปขำเขา จนพระองค์นั้นอาย อายแล้วไม่ทำอีกเลย จนพระองค์นั้นอายแล้วก็หยุดท่องไปเลย กรรมอันนั้นนะทำให้พระจูฬปันถกท่องอะไรก็ได้ ชื่อบื้อ จำอะไรไม่ได้เลยละ กรรมดีคือสร้างมา

เวลาทำ เราจะบอกว่าปฏิภาณไหวพริบคนมันจะคิดตลอด ไข่ พื้นฐานมันดี แต่ขณะที่กรรมให้ผลนะ มันจะเป็นอย่างนั้นชาติหนึ่ง แต่ถ้าต่อไปมันก็เป็นอีก เพราะว่าสร้างมาเยอะ การสร้างมา อันนี้ ตรงนี้นะ ตรงนี้ในวิทยาศาสตร์เขาบอกว่า ตรงนี้พระเอามาหลอกกัน เวลาบอกพระ เวลาพูดอะไรชอบพูดคร่อมชาติ คร่อมอดีตชาติ คร่อมปัจจุบัน คร่อมอนาคต คือเราแก้ไขไม่ได้ ต้องให้พูดเป็นปัจจุบัน คือว่าเป็นปฏิจสมุปบาท คือพูดเฉพาะในชาตินี้ แล้วสิ้นสุดกันชาตินี้

ไข่ สิ้นสุดกันชาตินี้ แต่ในเมื่อศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญาไขใหม่ จะอธิบายถึงเขาวนปัญญาของคน เขาวนปัญญาของคนแต่ละคนมันไม่เหมือนกัน มันคิดต่าง แล้วความเห็นมันเกิดจากอะไร แต่เวลาปฏิบัติจริงๆ ก็คือปัจจุบันนี้แหละ ฉะนั้น เวลาปัจจุบันนี้บ๊อบ ก็ย้อนกลับมาที่นี้ ย้อนกลับมาที่ปัจจุบันนี้ ในเมื่อมันเกิดอะไรขึ้นมา เราต้องพ้อใจกับสิ่งที่เกิดมาในปัจจุบันนี้ คำว่า “พ้อใจ” ไม่ใช่ขอมจ้านนะ ถ้าพูดทางวิทยาศาสตร์ ก็เลสมันพูดอย่างนี้ บอกไอ้พวกนี้ ลัทธิขอมจ้านน อะไรก็ขอมรับมันๆ ถ้าขอมรับมัน มันก็ย้อนกลับมาตรงที่ว่าแพ้เป็นพระ แพ้เป็นพระ อ้าว! แพ้ไม่ได้อีก แพ้เป็นพระได้อย่างไร

อ้าว! ถ้าชนะเป็นพระนะ โยมต้องเอาชนะลูกตลอดเวลาแล้วจะได้ใหม่ นี่แพ้ แพ้เป็นพระ พ่อแม่แพ้ลูกเป็นพระนะ เพราะลูกทำไม่ถูกหรือ ลูกไม่มีประสพการณ์เท่าพ่อแม่หรือ แต่พ่อแม่ เพื่อจะต้องให้ครอบครัวอยู่ร่มเย็นเป็นสุข เพื่อจะให้ลูกมันโตขึ้นมา ขอมหมดละ ลูกจะมี

อำนาจด้วย ร้องให้ เดี่ยวต้องควักศตางค์ทันทีเลย จะเอาอะไรต้องควักศตางค์ทันทีเลย แล้วพ่อแม่ก็รู้ว่าผิด ขอมทำไม ขอมทำไม ทำไมไม่เอาชนะมันล่ะ นี่พูดถึงพ่อแม่กับลูกมันเห็นภาพชัด

ที่นี้พูดถึงสังกมล่ะ พูดถึงคนที่เขาได้ทุกข์ได้ยากล่ะ เรายอมเขา เราช่วยเหลือเขาโดยที่เขาไม่รู้ตัวเลย อย่างเช่นหลวงตา หลวงตา ใครไปฟ้องอะไรนะ ท่านจะบอกว่าเรื่องของเข เรื่องของเรา ทั้งๆ ที่ความรู้สึกของท่านรู้นะ เวลาท่านพูดเป็นภายในกับเฉพาะบุคคล ท่านจะอธิบายเลยว่า ผิดถูกนี้ชัดเจนมากเลย แต่ออกมาพูดเป็นสาธารณะ ท่านจะบอกว่าให้อภัย ด้วยเรื่องของสังกม แต่ถ้าพูดกันภายใน เพราะเราต้องรู้ดี อะไรถูกอะไรผิดใช่ไหม เหมือนหมอ หมอจะรักษาคนไข้ หมอต้องรู้สมุฏฐานของโรค ถ้าไม่รู้สมุฏฐานของโรค จะแก้ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน สังกมมันเป็นอย่างนี้ ในเมื่อสังกมเป็นอย่างนี้บ๊อบ มันจะแก่วงนอกวงใน ถ้าแก่วงนอกใช่ไหม แก่วงนอกก็แบบว่าต้องให้อภัยต่อกัน ถ้าแก่วงในต้องแก้ที่ต้นเหตุ เพราะผู้ทำผิดเป็นต้นเหตุใช่ไหม ถ้าผู้ทำผิดยังทำผิดอยู่ เรื่องจะจบได้อย่างไร มันต้องแก้ที่ผู้ทำผิดนั้นให้ทำให้ออก พอทำถูกบ๊อบ เรื่องนั้นจะไม่มีอีกเลย แต่ถ้าจะไปแก้ที่คนคนนั้น เขายังไม่ยอมรับ มันก็ให้สังกมแพะเป็นพระ รับรู้กัน เรารู้ว่ามันเป็นวิบาก มันเป็นผลที่เกิดมาอย่างนั้น เราต้องยอมรับอย่างนั้น คำว่า “ยอมรับ” ไม่ใช่ยอมรับแบบว่าไม่มีทางสู้ สู้มันสู้ได้ทั้งนั้นนะ สู้มันก็เกิดกรรมใหม่ขึ้นมา เกิดเหตุการณ์ใหม่ขึ้นมาตลอดเวลาไป มันก็เป็นการสร้างเวรสร้างกรรมไม่จบ

แต่ถ้าเป็นพระ เป็นพระคือว่ามันจบใจ คือเรื่องมันได้ยุติ เรื่องนี้จะยุติ เรื่องนี้จะจบสิ้น ถ้าเรื่องมันยุติจบสิ้นไปแล้ว แล้วเหตุการณ์แก้ไข เราต้องไปแก้ไขกันอีกเรื่องหนึ่ง คือว่าต้นเหตุ นี้วงในวงนอก วงใน หมายถึงว่า ระหว่างผู้เสียหายคุยกันรู้เรื่องได้ นี่พูดถึงแพะเป็นพระ ถ้าแพะเป็นพระ

ก็ย้อนกลับมาที่ร่างกาย ถ้าร่างกาย ร่างกายที่มันเกิดมาเป็นมนุษย์สมบัตินี้สุดยอดจริงๆ สุดยอดนะ ถ้าไม่มีมนุษย์สมบัติ ทำไมเทวดามาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ ทำไมเขาหะเหินเดินฟ้า เขารู้ความคิดหมคนะ ทำไมเขาไม่รู้เรื่องอริยสัจเลย ไม่รู้เรื่องอริยสัจเพราะอะไร เหมือนคนเรา เขาไม่มีวัตถุ เขาไม่มีร่างกาย เขาไม่มีสิ่งนี้ เขามีเป็นทิพย์นะ เขาจะเพลินของเขา เขาจะมีความสุขมากนะ เหมือนประสาเราอยู่เป็นทิพย์ แบบเรากินเลี้ยงที่ไม่มีวันเลิกรา กินเลี้ยงกันอยู่อย่างนั้นล่ะ จะเลิกราก็คือตาย ถ้าเลิกรา แสงก็เผาแล้ว แสงเริ่มเผาลง หมดอายุขัย พอหมดอายุขัยก็ต้องมาเกิดเป็นมนุษย์ คือว่าเขาจะเพลินชีวิตเขาจนกว่าเขาจะตายเขาถึงจะรู้ตัวนะ แต่ของเรานี้ล่ะ ตั้งแต่วัน

เกิดเลย หิวทุกวัน ไข่หิวมันก็บีบคั้น ไข่เจ็บบั๊วไข่ได้ป่วยก็บีบคั้น มันเดือนสติง มันเดือนให้เรารู้ตัว
ตลอดเวลา

เวลาคนตายไปนะ ยมบาลเขาถามว่า เห็นธรรมะไหม

ไม่เห็น ไม่รู้ ไม่เคยสนใจเลย

ยมบาลถามกลับ เคยเห็นคนเกิดไหม เคยเห็นคนแก่ไหม เคยเห็นคนตายไหม เกิด แก่ เจ็บ
ตาย นั่นล่ะคือธรรมะ มันเดือนอยู่ทุกวันเลย ใครเห็นธรรมก็เห็นการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย
นี่ล่ะตัวธรรม ไม่มีใครเทศน์มันก็มีกับเรา

นี่ไง พระพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนก็ไปเจอ เห็นคนเกิด คนแก่ คนตาย ธรรมะมันเดือน เดือน
ให้ว่า ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายมันอยู่ที่ไหน แต่ตอนนี้เรารู้ๆ กันอยู่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เรารู้ๆ
กันอยู่ แต่เราก็ไม่สะเทือนใจนะ เราไม่สะเทือนใจหรอก แต่ถ้าวันไหนเราเจ็บไข้ได้ป่วย เราจะ
ตาย มันถึงสะเทือนใจ จะตายจริงๆ นั่นแหละมันถึงจะคั้น แต่ปัจจุบันนี้มันไม่คิด มันไม่คิดหรอก
ถ้ามันคิดขึ้นมามันต้องหาทางออกสิ มันต้องแสวงหาสิ ถ้ามันหาทางออกปั๊บ มันก็มีโอกาสไง

เหมือนกับเรา เราไม่เจ็บไข้ได้ป่วย เดียวนี้ทางการแพทย์เขาไม่ใช่ไปรักษาคนป่วยแล้วนะ
เขาเริ่มต้นตั้งแต่ไม่ให้ป่วยเลย เขาเริ่มต้นตั้งแต่เพิ่มงบประมาณให้ออกกำลังกายให้ทุกอย่าง
เพื่อไม่ให้ชาวพุทธนี้เจ็บไข้ได้ป่วย ไม่ให้ชาวไทยเราจะต้องเสียงบประมาณ เดียวนี้เขาฉลาดขึ้น
แล้ว เมื่อก่อนเขาบอกว่าป่วยมาก่อนแล้วค่อยไปรักษากันปลายเหตุ เดียวนี้กลับมาต้นเหตุแล้ว

นี่เหมือนกัน ก็มันจะตายเราไม่กลับมาที่ต้นเหตุละ ไม่กลับมาที่ชีวิตเราละ ถ้ากลับมาชีวิต
เรา นี่ไง ยมบาลถามว่าเห็นธรรมะไหม เห็นธรรมะไหม

ไม่เคยเห็น

ไม่เคยเห็นได้อย่างไร คนเกิด คนเจ็บ คนแก่ทุกวัน ในครอบครัวเราก็มี ในบ้านเราก็มีเด็ก
เกิด มีคนแก่ มีคนตายเหมือนกัน แล้วมันเดือนใจไหม มันไม่เดือนใจ ไม่เดือนใจเพราะอะไร ไม่
เดือนใจเพราะมันไม่ได้คิดไง

จริงๆ นะ เราคุยกับฝรั่ง ฝรั่งที่มันเป็นเพื่อนเรา มันบอกเลย คนไทย มันสังเวชมากนะ แต่
สังเวชก็เหมือนเรา สังเวช หมายถึงว่า เวลาใจเป็นธรรมใจ ถ้าสังเวชมันต้องไม่สีกสิ ฝรั่งบวชมา

สักพักหนึ่งก็สึก ส่วนใหญ่แล้วออกไป ไปสึกเมืองนอกหมด เพราะฝรั่งเขาสนใจมาก มันเหมือนเราเวลาเราศรัทธา เราตื่นตื่น เราอยากจะทำมากเลย พอทำๆ ไปแล้วมันชินชา พอชินชา ก็เลสมันกระโดดเกาะแล้ว พอกระโดดเกาะแล้วเดี๋ยวมันก็ชินชา มันก็เฉื่อยชา เดียวก็เป็นไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเห็นนะ เห็นการเกิด การแก่ มันจะกระตุ้นเราขึ้นมา ถ้ากระตุ้นเราขึ้นมาเราจะแสวงหา ถ้ามีตัวนี้บ๊ีบ มีตัวอยากไป แล้วเรามาภาวนา งานทางโลกก็งานทางโลก ทุกคนต้องมีหน้าที่การงานเป็นเรื่องธรรมดา แต่คุณสิ เวลางานทางโลก เวลาเรามันมี อยู่กับงาน เราอยู่กับพุทธโธได้ทั้งนั้นนะ อยู่กับพุทธโธ หายใจเข้าและหายใจออก ถ้าคนมันเป็นนะ คนเป็นมันมีทางออกทั้งนั้นนะ แล้วมันเป็นไป

แล้วอย่างปัจจุบันนั่นที่ว่ามิร่างกาย มันเทียบได้ เทียบถึงเทวดา อินทร์ พรหม ลองเทียบนรกอเวจีสิ นรกอเวจี เทวดา เหมือนกันด้วยอายุขัย นานเหมือนกัน แต่อีกอันหนึ่งสุข อีกอันหนึ่งทุกข์เท่านั้นนะ ไปอยู่ในนรกอเวจีมันก็ต้องเป็นอย่างนั้น แล้วมันก็จะทุกข์ไปอย่างนั้นล่ะ ทุกข์จนกว่าจะหมดกรรม เทวดาก็เหมือนกัน อยู่จนจะหมดแสงหมดกรรมเหมือนกัน หมดกรรมก็เวียนมาเกิด พอเวียนมาเกิดบ๊ีบ ถ้าพระปฏิบัติมันเห็นสภาพแบบนี้ละ มันถึงเห็นเรื่องนรกสวรรค์เป็นเรื่องธรรมดา ผลของวิญญูะ

แต่ในปัจจุบันนี้ถ้ามีอย่างนี้บ๊ีบ มันก็เข้ามาที่สติ ถ้าสติมันทัน มันคิดอย่างนี้ได้ มันเห็นเรื่องอย่างนี้ได้ละ มันเห็นอย่างนี้บ๊ีบ เขาเรียกว่าธรรมสังเวช มันอยู่กับโลกนะ เราก็ประกอบอาชีพนี้แหละ เราชวนขายประกอบอาชีพมาเพื่อครอบครัวของเรา แต่อีกใจหนึ่งมันไม่ยึดมันมันไม่ยึดมันเพราะอะไร เพราะมีเวลาบ๊ีบ เราก็จะออกภาวนา อยู่ในบ้านนี้แหละ เราก็ภาวนาของเรา เราสร้างสติของเรา ทำของเราขึ้นไป มันจะเห็นไปเองนะ

อย่างที่พูด สติมันเป็นอย่างนี้ เริ่มต้นสติสร้างยาก ถ้ามีสติบ๊ีบนะ การปฏิบัติมันเป็นสัมมา เป็นความถูกต้องหมดเลย ถ้าขาดสติมันก็เป็นมิจฉาแล้ว มันก็เป็นมิจฉา แล้วมันขาดสติ การขาดสติอย่างเดียว หลวงตาจะบอกว่า สติ ต้องตั้งสติให้ได้ ถ้ามีสติ ทุกอย่างดีหมดเลย แล้วพอสติมันสร้างยาก มันต้องแสวงหาไปเรื่อยๆ

จนถึงที่สุดบอกว่าสติไม่ใช่จิต สมาธิไม่ใช่จิต ทุกอย่างไม่ใช่จิต จิตเป็นจิต สมาธิเป็นสมาธิ ปัญญาเป็นปัญญา ทุกอย่างเป็นคนละอันหมดเลย แต่พอมันถึงที่สุดแล้วนะ เป็นอันเดียวกัน เป็นพระอรหันต์นี่อันเดียวกันหมดเลย พอเป็นพระอรหันต์บ๊ีบ มันรวมยอด ก็ฐิติจิตใจ

เหมือนกับที่ว่าทุกอย่าง ว่ามันไปจากเชื้อของเรา หลวงตาบอกจอมแห มันหว่านออกไป ถ้า
รวบรวมกลับมาที่จอมแห มันจะย้อนกลับมาหมดเลย

ความคิดทุกอย่างมันเกิดจากจิตแล้วมันแผ่ออกไป แล้วเวลามันหดสั้นเข้ามาๆ ถึงที่สุด
เป็นตัวมัน แล้วทำลายตัวมัน พอทำลายตัวมัน มันอยู่ที่มัน พออยู่ที่มัน นี่มันพร้อมหมด ถ้าออก
ปัญญาต้องออกมาจากตรงนี้ สติก็ออกมาจากตรงนี้ เป็นอัตโนมัตติง สติกับจิตอันเดียวกัน พระ
อรหัตต์ สติกับจิตเป็นอันเดียวกัน แต่ทำไมพระอรหัตต์เปลอ พระอรหัตต์ไม่เคยเปลอเลย เปลอ
ไม่ได้ เปลอไม่ใช่พระอรหัตต์ แต่ทำไมที่ว่าออกมาเป็นสมมุติมันเป็นคนละชั้นตอน

ออกมาที่สมมุติ สมมุติบัญญัติ คำว่า “สมมุติบัญญัติ” คือศัพท์ ศัพท์ทางโลก คำพูดทาง
โลกนี้เปลอได้ สวดมนต์ก็เปลอได้ เพราะมันเป็นสมมุติบัญญัติ สวดมนต์นี้เราสวดนะ แต่ตัวจิต
ตัวนิพพาน มันเป็นอีกอันหนึ่ง ถ้าพูดถึงเปลอ มันพูดออกมาไม่ได้ เขาเรียกว่ามันเสวยอารมณ์ มัน
กระเพื่อม พอกระเพื่อมสติมันพร้อม ของที่มันไหวตัวมันต้องรู้สึกตัวเป็นธรรมดาใช้ไหม จิตที่
มันเป็นนิพพานมันคือตัวจิตล้วนๆ ทีนี้พอจิตล้วนๆ ก็เป็นจิต เป็นภพ นิพพานไม่ใช่จิตเลย มัน
เป็นธรรมชาติอันหนึ่งเลย ทีนี้ธรรมชาติอันหนึ่งกับความคิดกับคำพูดมันคนละอันนะ ทีนี้มันจะ
ออกมาพูด อย่างที่ว่าเครื่องใช้ไฟฟ้า ไฟฟ้ามันต้องลือเข้ามา ไฟฟ้าถึงใช้ได้ ทีนี้ไฟฟ้าออกมา มัน
มีพลังงานมา นั่นคือตัวสติง พระอรหัตต์ไม่เปลอในอริยสัจ ไม่เปลอในทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค
พอมันขยับนี้มันทุกข์แล้ว ถ้าไม่ขยับ นั่นคือนิพพาน พอขยับคือมันกระเพื่อม กระเพื่อม คำว่า
“กระเพื่อม” มันไหวตัว ต้องมีสติ อัตโนมัตติอย่างนี้ไง อัตโนมัตติเลย แล้วพอออกมา ที่ว่าที่เปลอ
เปลอ หมายถึงว่า ออกมาแล้ว ข้อมูล ความจำใจ

เราถามเขา เราคุยกับพวกหมอสานิตนี้แหละ ที่ว่าหลวงตาทำไมลมออกหู

เขาบอกว่า หลวงพ่อ มันเป็นธรรมดาของสรีระ มันเป็นธรรมดาของร่างกาย อายุอย่างนี้
เป็นอย่างนี้ทั้งนั้นนะ พอเราอายุมากขึ้น ประสาทหู พวกข้อเข่าเสื่อม มันเป็นเรื่องธรรมดา มัน
เป็นเรื่องธรรมดาของโครงสร้างของร่างกาย เพียงแต่มันบรรเทาไปเท่านั้นนะ

ที่ว่าที่พระอรหัตต์จะอยู่อีกกับหนึ่งก็อยู่ได้ ถ้าอยู่อีกกับ อยู่ขนาดไหน ถ้าร่างกายมัน
แข็งแรงนะ อยู่ได้เลย ทีนี้มันก็ย้อนกลับไปทีพระสีวลี พระสีวลีเป็นพระที่ลาภมาก เป็นพระที่ว่า
ไม่เคยป่วยเลย มันอยู่ที่บุญกุศลสร้างมา ถ้าสร้างมานะ พระบางองค์ไม่เคยเจ็บไข้ได้ป่วยเลย
แข็งแรงตลอดเวลาเลย บางองค์กระเสาะกระแสะ อันนี้มันเป็นผลของที่เราสร้างมาทั้งนั้นนะ

ใครจะเป็นอะไร ใครจะมีผลกระทบตอบสนองกับเรื่องของเรา มันเป็นที่เรามีส่วนมา แล้วก็อีกอันหนึ่งก็อยู่ในปัจจุบันด้วย มีส่วนมาขนาดไหน เราแก้ไขได้ เราประคองได้ เราประคองไม่ให้มันเป็นขนาดนั้นได้ ประคอง หมายถึงว่า กรรมปัจจุบันใจ กรรมอดีต กรรมปัจจุบัน กรรมอนาคต

ที่เขาบอกว่าๆ พูดว่า พระเรา เถรวาทพูดข้ามภพข้ามชาติ มันแก้ไขอะไรไม่ได้

แต่อดีตอนาคตมันเพียงแต่บอกถึงนิสัย บอกถึงความตั้งมั่น บอกถึงเจตนา บอกถึงความวิริยอุตสาหะ ถ้ามันมีอดีตมาดี ปัจจุบันมันจะมีตรงนี้ แต่ถ้าไม่ได้ทำนะ ก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร ถึงต้องปัจจุบันธรรมใจ ไม่ใช่อดีตเราสร้างบุญญาธิการมาเจ้าชายสิทธัตถะสร้างมาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วเจ้าชายสิทธัตถะก็นอนอยู่ในราชวังนะ ไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้าหรอก

เจ้าชายสิทธัตถะสร้างบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ จะเป็นพระพุทธเจ้าแล้วนะ เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะปีบ พระเจ้าสุทโธทนะพยายามจะถนอมไว้ เพราะอยากให้เป็นจักรพรรดิ แต่มันก็มีเหตุบังเอิญ เทวทูตมาให้เห็นเกิด แก่ เจ็บ ตาย พอเห็นเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันสะเทือนหัวใจมาก เอ๊ะ! เราก็ต้องเป็นอย่างนั้น กลัวตายใจ กลัวตายฟรี ก็เลยต้องออก ออกแสวงหาอีก ๖ ปี

ถ้าพูดถึงปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า แล้วสร้างบุญญาธิการมาแล้วมันจะเป็นไปแบบว่า มันจะเป็นไปธรรมดา ออกแสวงหาอยู่ ๖ ปี พระศรีอริยเมตไตรยก็ต้องออกแสวงหา แต่เพียงแต่ว่าใครสร้างมามากมันก็แสวงหาราบรื่นกว่า สะดวกกว่า แต่ถ้าสร้างมา มันมีเหตุปัจจัยที่ว่าต้องมีการทำที่ว่าต้องทนลำบากหน่อยอย่างนี้ มันก็ต้องเป็นอย่างนั้น มันอยู่ที่ผลของคนสร้างมา แต่เวลาเป็นไปมันก็ต้องทำอีก

นี่เหมือนกัน ถ้าเราได้สร้างมานะ ถ้าไม่ได้สร้างมาจริงๆ นะ โยมจะฟังเราไม่เข้าใจ เรากล้าพูดอย่างนี้เลย ถ้าพวกโยมไม่มีพื้นฐานนะ ฟังเราพูด “เอ! หลวงพ่อนะ สงสัยบ้า ขาดสติไปแล้ว พูดอะไรที่ไม่รู้เรื่อง ลูไปหาพระทั่วๆ ไปนะ เขาพูดรู้เรื่อง ปรัชญาใจ พูดแบบโลกๆ เออ! อาจารย์นี่ดี พูดแล้วเข้าใจ ไปหาพระบางองค์พูดไม่รู้เรื่องเลย”

ธรรมเหนือโลก ธรรมเหนือจากโลก เหนือจากภาวะของโลกียปัญญา ธรรมนะ จะธรรมเหนือโลก ทีนี้เราจะฟังเข้าใจ เราจะฟังแล้วมีส่วนที่รับรู้ มันต้องมีตรงนี้ แล้วตรงนี้นะ มันจะมีน้อย ยอดของเจตีย์นึกเดียว ฐานของเจตีย์จะกว้างมาก แต่ยอดของเจตีย์เียง ยอดของเจตีย์คือธรรม

ส่วนยอดคนนั้น ธรรมที่เป็นแก่น ตรงนี้สำคัญนะ ถ้าฟังรู้เรื่องก็ดีไป ถ้าฟังไม่รู้เรื่องก็ฟังธรรมไว้ ฟังไว้ก่อน แล้วไปวินิจฉัย อย่าเพิ่ง กาลามสูตร อย่าเพิ่ง อย่าเพิ่งว่าต้องเป็นอย่างนั้น

ประสาเรา ที่เรากันไว้ ใครถามเราว่าปัญหาเป็นอย่างนั้นๆ ถูกไหม

เราบอกเราตอบเสร็จว่า ผิดหมดเลย ผิดเพราะอะไร ผิดเพราะเวลาโยมจำของเราไปแล้ว โยมไปทำ มันก็จะสร้างกรอบ ฉะนั้น เวลาฟังเราแล้วนะ ฟังให้มันเป็นทางวิชาการ ฟังไว้เพราะเรายังไม่รู้จริง แล้วเราไปปฏิบัติให้มันเจริญขึ้นมาเหมือนขึ้นบันไดเลย บันไดขั้นที่ ๑ ขั้นที่ ๒ ขั้นที่ ๓ ให้มันเป็นไป แต่ถ้าฟังเราปั๊บนะ หลวงพ่อบอกว่าพอพ้นจากบันไดก็ถึงชานบ้านเลย ไอ้ที่มันตั้ง ๑๐ กว่าขั้นนะ แล้วเราจะก้าวอย่างไรให้มันพ้นวะ มันทำไม่ถูก

ฉะนั้น ตรงนี้ ถ้าจำแล้วมันจะเสียตรงนี้ เราถึงบอกว่า เราพูดเป็นความจริงหมดเลย แต่ถ้าเราจำไปแล้วนะ แล้วไปคิดนะ ผิดหมดเลย เพราะมันจะให้มันเป็นแบบนี้ แต่ถ้าเราทำของเราขึ้นมา มันจะมีพื้นฐานของมัน แล้วเสร็จแล้วก็จะพูดเหมือนเรา คือเวลาพูดนี่นะ บางทีมันก็เกียดพูดตั้งแต่ขั้นที่ ๑ นะ ขั้นที่ ๒ ขั้นที่ ๓ ถึงขั้นที่ ๑๐ นะ มันก็คือบันไดนั้นนะ อ้าว! ก็ถึงบันไดปั๊บก็ขึ้นชานบ้านเลย ไอ้เราก็กู้ขึ้นบันไดแล้วก็ขึ้นชานบ้านเลย แต่ตั้ง ๑๐ กว่าขั้นนะกว่าจะขึ้นบ้าน

นี่ก็เหมือนกัน กว่าเราจะทำพื้นฐานของเรา เราจะมีหลักเกณฑ์ของเรา เราพยายามของเรา เราทำของเราขึ้นไป หมั่นเพียร หมั่นเพียร ไปบ่อยๆ ให้จิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน ถ้าจิตมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาแล้วมันเป็นความจริง ความจริงมันต้องเป็นแบบนี้ ความจริงมันไม่ใช่อ่อนวอนเอา ขอเอา ก็อปปีเอา จำเอา ไปขโมยเอา ฟังกี่ว่าเรารู้ๆ...เรารู้คือสัญญา รู้แบบนี้เหมือนกับเราผ่านไป คูสิ เราเห็นการก่อสร้าง เราเดินผ่านไปเราก็เห็นนะ ห้องน้ำ นี่ส้วม นี่บ้าน แต่โครงสร้างมันละแล้วข้างในมันมีอะไรบ้างล่ะ ข้างใน กว่าเขาจะสร้างขึ้นมา เขาต้องสร้าง โครงสร้าง กว่าเขาจะตกแต่ง เขาจะเอาเฟอร์นิเจอร์เข้าไป มันอีกตั้งหลายขั้นตอน การกระทำเราก็เหมือนกัน เห็นโครงสร้างก็ดีกว่าโครงสร้าง กูก็รู้อันนี้ นี่ก็เป็นอย่างนี้ ไม่ได้เรื่อง มันต้องทำของเรา

ถ้ามันได้เรื่องอย่างไร มรรค ๘ นะ ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ งานชอบ งาน โครงสร้างชอบ งานตกแต่งมึงไม่มี งานที่ฟังอาศัย มึงยังไม่มีอีกเลย แล้วมันจะชอบได้อย่างไร มรรคมันก็ไม่สมควรใช่ไหม แต่เราค่อยๆ ทำของเราเข้าไป ค่อยๆ ทำของเราเข้าไป เออ! อันนี้เรายังขาด ทำเสร็จ เออ! อันนี้ก็ยังขาด ทำเสร็จ เออ! อันนี้ก็ยังขาด ก็หาเติมๆ หาเติมจนมีความชำนาญ พอมันสมควร มรรคสมควร ผลัวะ! มันจะพูดคำนี้เลยนะ มันซึ่งมาก โอ้โฮ! มรรคสามัคคี

เป็นอย่างนี้เอง แต่ก่อนมีแต่ตำรา จำมา มันคาคนะ มันจะเป็นอย่างนั้นๆ พอเป็นกลางหัวใจนะ
 อ้อ! เป็นอย่างนี้เอง ไม่เหมือนในตำราเลย ตำราพูดเยอะเยาะไปหมดเลย แต่เวลามันเป็น ผลัวะ!
 แต่กว่าจะเป็นนะ แต่ละขั้นตอน เราต้องความเพียรชอบ ต้องวิริยอุตสาหะ เวลามันเป็น มันเป็น
 สมดุลของมันเอง สมดุลเลยละ มรรคสามัคคี มรรค ๘ รวมตัว ตรงนี้เขาเรียกขณะจิต ขณะจิตที่
 เปลี่ยนจากปุถุชนเป็น โสดาบัน จากโสดาบันเป็นสกิทาคามี จากสกิทาคามีเป็นอนาคามี
 ไม่อย่างนั้นเราจะพูดถึงขั้นของ โสดาบัน ขั้นสกิทาคามี ขั้นอนาคามี ชั้นพระอรหันต์อย่างไร

คูสิ คูเวลาหลวงตาท่านไปพูดกับหลวงปู่บัว “อ้าว! ว่ามา”

ขั้นที่ ๑ ท่านก็เออ! รับ นี่ใช่ ขั้นที่ ๑ ก็จากปุถุชนเป็น โสดาบัน อ้าว! ๑ ใช่ อ้าว! ๒ ใช่ อ้าว!
 ๓ ใช่ อ้าว! ว่าไปสิ

“หมดแล้ว”

“อ้าว! แล้วท่านคิดว่าอย่างไรล่ะ ก็คิดว่านี่นิพพาน”

“อู๊ย! ตาย” ท่านว่านะ ท่านพูดต่อเลย เพราะคนมันเคยผ่าน มันจะรู้อย่างนี้ไง

ขณะจิตที่มันเป็น มรรคสามัคคีนี้แหละ มรรคสามัคคี มรรครวมตัวแล้วสมุจเฉทปหาน
 บั๊บ มันเป็นอกุปปชรรณเลย มันจะคงที่เลย คงที่อยู่ในสภาวะแบบนั้นเลย ไม่มีการเสื่อมสภาพอีก
 แล้ว พอถึงที่สุดแล้ว พอถึงสุดท้ายแล้วหมดเลย ถ้าหมดแล้ว หมดแล้วเหลืออะไรอยู่ หมดแล้ว
 เหลืออะไร

ธรรมชาติใด ถ้าเป็นจิต อาสเวหิ จิตตานิ วิมุจฺจิตฺติ แต่เวลาพูดถึงจิตพระอรหันต์ๆ เวลาพูด
 ถึงจิต พูดถึงสมุฏฐาน พูดถึงตำแหน่ง ตำแหน่งว่าเป็นอย่างนี้ แต่โดยความจริง พระโสดาบันมีจิต
 เพราะจิตมันปล่อยมา จิตมันยังมีอยู่ พระสกิทาคามีมี พระอนาคามีมี เพราะอะไร เพราะพระ
 อนาคามี ที่หลวงตาบอกว่าว่างจากข้างนอก ทั้งขั้นเข้ามาหมดเลย ว่างจากข้างนอกมา แต่ตัวจิต
 ตัวจิต ตัวจิตยังไม่ว่าง

ตัวจิต ทั้งขั้นนอกนะ สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด พิจารณากาย ทั้งมา พิจารณากายเข้า กาย
 อยู่สถานะเดิมของมัน คือเป็นดินน้ำลมไฟแยกออก โลกนี้ราบหมด จิตมันทั้งมา กายแยก แล้วทั้ง
 กามราคะ อสุภะ ใครเป็นคนดูอสุภะ ใครเป็นคนเห็นอสุภะ จิตเป็นคนเห็น จิตมันพิจารณา พอจิต

มันทิ้งอสุภะ อสุภะเพราะอะไร อสุภะเพราะมันมีกามราคะ อสุภะเพราะจิตมันปรารถนาแต่สิ่งที่เป็นสุภะ สุภะคือสวยงาม คือสิ่งที่ตัวเองชอบ แต่โดยธรรมเป็นอสุภะ พิจารณาถึงที่สุดแล้วมันทิ้งพอทิ้ง ทิ้งขั้นๆ ขั้นอย่างละเอียด พอทิ้งบ๊ีบ มันเป็นตัวจิตล้วนๆ แล้วนี่ไง ว่างจากข้างนอกมาแต่ตัวเองยังไม่ว่าง เพราะมันทิ้งตัวเอง ทิ้งอย่างไร เพราะตัวเองเป็นคนดูเขา ตัวเองเป็นสสารที่มีพลังงาน แล้วตัวสสารพลังงานมันจะรู้ตัวมันเองได้อย่างไร ถ้าเป็นสสารเป็นวัตถุนะ มันจะเป็นอย่างนั้น แต่นี่มันเป็นธาตุรู้ มันเป็นธาตุที่มีจิต จิตเป็นธาตุรู้ มันสามารถรู้ได้แต่ละเอียดลึกซึ้งมาก พอมันรู้ตัวนี้บ๊ีบ แล้วมาทำลายตัวนี้ อาสเวหิ จิตตานิ วิมูจจิตฺติ นี้ไง จิต โคนทำลาย พระอรหันต์ถึงไม่มีจิตหรอก แต่เพียงแต่ว่าเป็นสมมุติ สมมุติคุยกันว่า ภพไม่ใช่ สถานะของพระอรหันต์

เวลาพระ เวลาเราพูดกับโยมอย่างนี้ละ เวลาพระมาพูดกับเราเรื่องธรรมะนะ บอกสภาวะธรรม ไม่ฟังเลย เป็นสภาวะเป็นอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น ถ้าเป็น มีภพ เขาบอกว่าสภาวะธรรมเป็นอย่างนั้น พอขึ้นว่าสภาวะธรรมนะ เรากากบาทผิดเลย เป็นสภาวะธรรม เขาว่าของเขาอย่างนั้นนะ

แต่ถ้ามันขึ้น พอถึงที่สุดแล้วมันรู้กัน แต่เวลาเราคุย เหมือนกับเราพูดกับเด็ก เราจะทำอย่างไร เราต้องพยายามให้เด็กมันรู้ได้ว่าเราจะสื่อความหมายอะไร เราถึงจะต้องให้เด็ก มันเป็นสมมุติไป

เวลามันภาวนาไป ฉะนั้น สติมันไม่ใช่จิต ทุกอย่างไม่ใช่จิต จิตคือจิต สิ่งของมันเป็นญาณ เป็นสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมา อย่างฉาน อย่างสมบัติ ไม่ใช่จิตหมด มันเป็นอารมณ์หนึ่ง คือจิตมันเข้าสภาวะได้ชั่วคราตรงนั้น

ถ้าพูดถึงสมาธิเป็นจิต จิตเป็นสมาธิ สมาธิเกิดแล้วต้องไม่เสื่อม สมาธิมันเสื่อม จิตก็ยังมี เวลาความคิดเกิดขึ้นมา ปัญญาเกิดขึ้นมา ปัญญาจับจิตมันก็มี เวลาปัญญาเสื่อมไป จิตก็ยังมีอยู่ จะทุกข์ร้อนขนาดไหน จิตก็ยังมีอยู่ จะสุขขนาดไหน จิตมันก็ยังอยู่ จิตมันก็ไม่ใช่สุขไม่ใช่ทุกข์อะไรไปกับเราหรอก ใจสุขใจทุกข์มันอาการของจิต อารมณ์ทั้งนั้นนะ แต่ตัวมันก็มีอยู่ แต่ถึงที่สุดแล้วไปทำลายตัวมันเอง สิ่งในตัวมันเองว่าง พอทำตัวมันเองว่างบ๊ีบ จบเลย ตอนนี้อยู่บ๊ีบนะ ทุกอย่างรวมลงที่นั่นเลย หลวงตาบอกจุดและต่อม พอทำลายจุดและต่อมนะ ไม่ใช่จุดและต่อม เป็นพลังงานเฉยๆ ที่นี้พลังงานเฉยๆ ก็พร้อมหมด พร้อมทั้งสติ พร้อมทุกอย่างเลย ฉะนั้น ถึงว่าพระอรหันต์ไม่เคยผลอเลยนะ แต่เวลาหลวงตาท่านพูด ท่านพูดโดยสัจย์ชื่อ ความสัจย์จริง “อู๊ย! เราผลอ เราไปกุฎิแล้วกลับไม่ถูก”

เรายังว่าคนจะคิดมาก ใ้อัฎฐิ ใ้อัถนมนันเป็นสมมุติ มันเป็นวัตถุใช้ใหม่ เพราะมันต้อง ออกมารับรู้ใจ เหมือนกับเราวางของไว้ เช่น เราเอาเงินมาแล้วเราวางไว้เรายังลืมเลยว่าวางสตางค์ ใ้อัไหนๆ มันเป็นสัญญาใจ อย่างเช่นเราเอาสตางค์วางไว้ แล้วก็ลุกไปนะ แล้วคนมาเอา โทรศัพท์มือถือ เอากุญแจมาทิ้งไว้ที่ส้วมเยอะมากเลย เวลาเข้าส้วมไง ถอดทิ้งไว้ แล้วมันก็ ออกไปเลย พอพระไปทำความสะอาด “หลวงพ่อกะ โทรศัพท์ใคร หลวงพ่อกะ นี่แหวนใคร”

นี่เหมือนกัน อันนี้เวลาไปแล้วกลับไม่ถูกนะ “เราออกไปแล้วเรากลับไม่ถูก”

คนถ้าไม่ได้คิด เอ้! ทำไมพระอรหันต์เป็นอย่างนี้ ทำไมหลงได้ใช้ใหม่

มันเป็นเรื่องข้างนอก คือว่าใหม่ๆ ถ้ามันยังใช้งานอยู่ มันจะไม่หลงหรือก แต่พอดีมัน ไม่ได้ใช้งาน จิตมันไม่ได้ใช้งาน คือว่าใหม่ๆ พอเป็นใหม่ๆ มันก็ยังแบบว่า ประสาเรา เรายังเคย จินกับสภาวะนี้อยู่ พอเราไปอยู่ในสภาวะนั้นนานเข้า สภาวะปกติมันจะทั้งหมด มันจะหดตัวไป อยู่ที่ตรงนั้น ฉะนั้น เวลาออกมาทำงาน เวลาออกมารับรู้ มันก็ออกมารับรู้แบบแแกนๆ ออกมารับรู้ แบบ ภาธา หเว ปญจกุขนธา ชันธ ๕ เป็นภาระอย่างยิ่ง ความคิดเป็นภาระ สัญญา สังขาร ความคิด นี้เป็นภาระนะ จิตต้องแบกหามนะ ถ้ามันปล่อยไปอยู่ที่นิพพานนะ สบาย ไม่รับรู้โลกนี้เลยนะ แต่พอมันจะออกมาบริหาร มันต้องคิดแล้ว แยกความคิดแล้ว

ทีนี้คนแบกหนักไหม ถ้าคนมันทิ้งได้มันจะแบกทำไม มันก็ไม่แบกใช้ใหม่ พอไม่แบก นานเข้าๆ มันก็สบายอยู่อย่างนั้นใช้ใหม่ ทีนี้พอออกมามันก็อย่างที่ว่า “เราจำไม่ได้วะ” ก็ขี้เกียจ แยกมันนะ ขี้เกียจแบกความคิดเว้ย ขี้เกียจจำว่าทางนี้กุฎิ ทางนี้กุฎิ กุไม่ต้องจำหรือ กุเข้าออก เห็นไหม ท่านไม่แบกความคิดนี้ ทีนี้พอจะเดินมามันก็ไม่เข้าใจตรงนี้ พอมันไม่เข้าใจตรงนี้ ก็ เอ๊ะ! เราหลงวะ เราหลงวะ ใ้อัคนไม่รู้ก็ เออ!

เราไปพูดที่บ้านฝื่อทีหนึ่ง พระมาถามตรงนี้ อธิบายให้เขาฟัง มหาอะไรไม่รู้ เขาบอกว่า เขาฟังวิทยุอยู่ ฟังหลวงตาพูดออกวิทยุ แล้วเขาเป็นมหาด้วย ไปเจอกันอยู่ที่หนองฝื่อ เขามานั่งคุย ด้วย มาถามปัญหา เพราะเขาทำหนังสือ เขาเขียนหนังสือเยอะนะ บูรพาจารย์ เขาเป็นคนเรียบ เรียง แล้วเขาก็มาถามเรา สงสัยพวกที่เขาพานั้นแหละ เขาคงเที่ยวเอาไปพูด แล้วเราก็ไปนั่งอยู่ที่หนองฝื่อ ไปปีที่แล้ว แล้วพวกเขามาไปด้วย เขาเข้าไปหลบ ไปนั่งที่กุฎิเขา แล้วพูดภาษากลาง ใ้อั พอพูดภาษากลาง เขาก็ออกจากกุฎิเลย “ณрмаจากไหน”

นี่เณรมาแล้วให้ฟังบรรด บอก “มาจากราชบุรี”

“ราชบุรีมาจากหนองขาวไซ้ใหม่”

บอกไม่ใช่ มาจากไถ่ป่าสงบ มาเลย มาหาเราเลยนะ มาคุยด้วยทำนั่นทำนี่ แล้วก็พูดตรงนี้ พอพูดตรงนี้ขึ้นมา เราบอกอย่างนี้มันจะเป็นอย่างนี้ เราอธิบายให้ฟัง

เขาบอกเลยว่าเขาจะตามมาที่วัดเรา แต่ยังไม่เห็นมาเลย คงไม่กล้ามา

แต่พอตอนคุยกันเรื่องทางวิชาการ เขาคงอยากรู้ เขาพูดเองว่าเขาจะมาหาเรา เพราะเขาเป็นเพื่อนกับ... เขาจะมาที่วัดนรนาถฯ แล้วจะมานี่ แล้วยังไม่เห็นเลย ไม่เห็นเพราะอะไร เพราะเวลาพอออกจากเราไปแล้ว พอเขาไปพูดในสังคมเขาณะ “อ้อ! ไถ่เจ๊กหงบ” เท่านั้นก็จบเลย แต่เวลาคุยกันเนื้อหาสาระนะ เขาพูดเองว่าจะมา ก็มาพูดเรื่องนี้ เราอธิบายให้เขาฟัง เราถึงวิตก วิเคราะห์เรื่องนี้พอสมควร คนไม่เข้าใจใจ มันก็กรรมของเขาณะ ไม่มีใครเข้าใจหรอก เข้าใจไม่ได้ อย่างที่เราพูด เวลาบอกว่ามีพระพาไปเที่ยวนิพพาน บอกกูไปเว้ย ไปเที่ยวนิพพาน ไปแล้ว กูไม่กลับ กูขอยู่เลย มีแต่คนพาไปเที่ยวนิพพานกันใจ... ไม่เชื่อ อย่างนั้นไม่เชื่อ ที่นี้มีแต่คนว่ากันไป แต่เราจะได้ไม่ได้

เราถึงบอกว่า สิ่งใดนะ จิตเรา โยมนั่งกันอยู่นี้กับเราด้วย จิตนี้มันเกิดมันตายในวิภวัญจะมา เยอะนะ มันเคยไปมาหมดนะ สิ่งที่มีมันเคยไปมาหมด เราจะถามกลับทุกทีเลย พวกโยมกลัวผีไหม ทำไมกลัวผีกันล่ะ ทุกคนกลัวผี จะมากจะน้อยนี่กลัว ยิ่งไปอยู่คนเดียวนะ อยู่ในที่มีด อยู่ในที่อันตราย ทุกคนกลัวผีนะ เพราะอะไร เพราะมันมีข้อมูลที่ใจใจ โยมมันเคยไปวนในวิภวัญ อย่งไร ก็แล้วแต่มันมีข้อมูล มันนึกถึงได้ มันไปสะกดข้อมูลนั้นได้

แต่พวกเราไม่เคยไปอริยมุมิ โสดาบันจินตนาการไม่ได้ สกิทาคามี อนาคามี พระอรหันต์ จินตนาการไม่ได้หรอก จินตนาการได้อย่างเดียว ว่างๆ ว่างๆ ก็เลยมาพูดกัน ใครมาก็ว่างๆ ว่างๆ “หลวงพ่อกับ หมดแล้ว กิเลสหมดเลย ว่างๆ ว่างๆ”

ราคาญนิบหาย มันคิดว่าว่างใจ มันคิดว่ากิเลสหมดแล้วใจ มันจินตนาการได้แค่นี้ จินตมย ปัญญา จินตนาการได้แค่นี้ นิพพานคือว่าง แต่ไม่รู้ว่ามันว่างอย่างไร วิธีว่าง ว่างอย่างไร ว่าง ใครรู้ว่าว่าง ทำไมมันถึงว่าง แล้วว่าง มันเพราะอะไรมันถึงว่าง

หลวงปู่จวนพูด ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ นี่ไง อริยสัจนี้มันแปลกมาก ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์นะ ทุกข์ สมุทัย นิโรธต้องดับก่อน ดับแล้วมรรคไปอยู่ข้างหลัง ความจริงมันต้องมรรคก่อนค่อยนิโรธนะ ตามเหตุผล ทำไมมันนิโรธก่อนแล้วค่อยมรรคละ

นี่ไง ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ทุกข์ดับคือนิโรธ วิธีการดับทุกข์ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันมีวงจรต่อไป เพราะมันเป็นโศดาบัน มันจะเป็นสภิกาทคามิ มันจะเป็นอนาคามิ ถ้าพูดถึงมันดับ มันดับหมด มันดับขาดตอน แล้วมันจะต่อเนื่องจากโศดาบันเป็นสภิกาทคามิอย่างไร ให้อัตถนะนี่เราเคยพิจารณาอยู่ ความจริงต้องมรรคก่อนแล้วค่อยนิโรธ ทำไมมันนิโรธก่อนแล้วค่อยมรรค

ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ทีนี้พอทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ดับอย่างไร วิธีการดับทุกข์ ทำอย่างไรทุกข์มันถึงจะดับ พอทุกข์มันดับ ทุกข์มันดับแล้วมันจะเป็นขั้นขั้นตอนต่อไปๆ

เวลาพระคุยกันเรื่องธรรมะนะ เวลาธรรมะคุยกันมันจะมีเหตุมีผลของมัน แล้วถ้าพูดถึงถ้าคนหนึ่งจริง คนหนึ่งไม่จริง เวลาพูดกัน เราพูดบ่อย เราพูดให้มันตกลง เวลาคุยธรรมะกันนะ เราจะบอกเลย ถ้าไม่เอ็งผิดก็กูผิด เออ! จะบอกว่าเขาผิด เราก็ไม่อยากจะพูดใช่ไหม ถ้าบอกว่าเขาผิด เขาอาจจะมึนทึบ เราอาจจะบอกว่า ถ้าเราคุยกัน ๒ คน ถ้ามีความเห็นผิด ไม่เอ็งผิดก็เราผิด จะพูดอย่างนี้ตลอดเลย ๒ คนต้องมีผิดคนหนึ่ง

แต่ความจริงแล้วเราจะบอกว่าเอ็งผิด แต่พูดอย่างนี้ไม่ได้ ถ้าพูดอย่างนี้ปึบนะ มันจะเกิดทิฏฐิ คนที่ผิด ความจริงเขาควรจะต้องรู้ว่าเขาผิด แต่พอมีคนมาชี้ว่าเขาผิดนี่นะ เขาพยายามหาเหตุผลให้เขาถูก แล้วจะเกิดทิฏฐิมานะ จะเกิดความยึดปัญญาของตัว ยึดอารมณ์ความที่ผิดนั้นให้มันเกิดทิฏฐิอีกว่ากูไม่ผิด แล้วถ้ากูไม่ผิด กูจะพยายามหาเหตุผลไป ความจริงที่มันจะแก้ไขง่าย มันเลยทำให้ยังแก้ไขยากขึ้นไปอีก

ฉะนั้น เราถึงบอกว่า เออ! เอ็งถูก เออ! เอ็งเก่ง แล้วเดี๋ยวเอ็งผิด เอ็งจะรู้ตัวเอง

ฉะนั้น เวลาเถียงกัน เราจะสะกิดใจ ไม่เอ็งผิดก็เราผิด คนใดคนหนึ่งต้องผิด

แต่ถ้าเวลาพูดถึงอริยสัจจะ ถ้ามันลงตัวอันเดียวกัน เออ! ไซ้ ถ้าไซ้ ต่างคนต่างจบ ไม่ผิด
 ธรรมะมีหนึ่งเดียว อริยสัจมีหนึ่งเดียว แต่ถ้าความเห็นนะ ถ้ามันมีความผิด มันต้องผิด ไม่เขาผิดก็
 เราผิด ถ้าเราผิด เราอยากแก้ไข

จริงๆ นะ ถ้าเราผิด นิสัยเป็นอย่างนี้ตั้งแต่ไหนแต่ไรมา ไปอยู่กับอาจารย์องค์ไหนก็
 แล้วแต่ เพราะเราถือธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นใหญ่ ไปอยู่ที่ไหนบ้าง เราต้องทำข้อวัตร จะไป
 อาบน้ำ จะไปสรงน้ำ ต้องทำข้อวัตร แล้วพอมันจะคุ้นเคยบ้าง สนิทบ้าง เดียวเอาแล้ว ถามแล้ว ถาม
 ธรรมะแล้ว เราต้องตรวจสอบไง เราต้องตรวจสอบของเราด้วย แล้วถ้าตรวจสอบของเราบ้าง เรา
 จะวัดภูมิได้เลย ถ้าท่านไม่รู้จริงนะ ท่านจะตอบเราไม่ได้

ออกจากหลวงปู่เจี๊ยะไปปี ๒๕๒๗ ที่นี้พูดถึงเมืองจันทบุรี เราไปหาหลวงปู่ถวิล ตอน
 นั้นหลวงปู่ถวิลเป็นสหธรรมิกของหลวงปู่เจี๊ยะ ไปอยู่ที่บางระหง ที่นี้พอไปถึงบ๊อง อู้อู! ท่าน
 ปวดเจ็บ ท่านป่วยมาก เราก็ไม่เข้าไป ที่นี้พอเราไม่เข้าไป เราจะกลับแล้ว เข้าไปหาท่าน ท่านพูด
 เลยกๆ นี่นักรบ ของจริง ของจริงอาจหาญมากไม่กลัวอะไรเลยนะ ท่านรำพึงกับเรานะ “ท่านมาหา
 เราตั้งหลายวัน ทำไมไม่เข้ามาคุยกับเรา ทำไมไม่เข้ามาคุย” ทำไมไม่เข้ามาตรวจสอบกัน โอ้อโฮ!
 เราก็กราบเลย

ท่าน โอ้ย! ป่วยนะ ป่วยจนแบบว่าเขาต้อง โรงพยาบาลปิ่นเกล้า เพราะว่าโรงพยาบาลปิ่น
 เก้าจะเคารพท่านมาก แล้วจะสร้างเป็นกุฏิของท่านมุงกระจกหมด ต้องควบคุมอุณหภูมิ ต้อง
 ควบคุมอุณหภูมิ หนาวก็ไม่ได้ ร้อนก็ไม่ได้ แล้วท่าน อู้อู! ป่วยนะ ป่วย เห็นอย่างนั้นเราก็ไม่กล้า
 เข้าไปพูด เกรงใจ แต่เวลาไปกราบท่าน ธรรมดาคะ พระท้าวไป ไปถามเรื่องปัญหาจะ จะหลบไป
 หลีกมา ไม่พูดหรืออก ส่วนใหญ่แล้วจะออกข้างๆ เพราะว่าถ้าพูดไปแล้วมันเหมือนกับวัดภูมิกัน
 แต่นี้ของท่านต้องจริง แล้วเราก็เข้าไป พอเข้าไป ท่านก็บอก “นี่มาอยู่ตั้งหลายวัน ทำไมไม่มาคุย
 ธรรมะกันล่ะ”

โอ้อโฮ! เราก็สะท้อนเลยนะ พอเสร็จแล้วเราก็กราบ พอกราบเสร็จแล้วเราก็พูดธรรมะของ
 เราให้ฟัง ไม่ฟังเลยนะ เอาไม้จิ้มฟันนั่งจิ้มฟันเลย เราพูดไปนะ เหมือนกับเด็กๆ มันเล่านิทาน
 ท่านไม่สนใจเลยนะ เอ้! กูก็แปลกใจเว้ย เอ้! ก็บอกว่าคุยธรรมะ พอคุยแล้วไม่เห็นฟังเลย พอมัน
 คิดทัน พออย่างนั้นบ๊อง เราก็ได้คิด ได้คิดว่าตอนอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะไง

ตอนอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ มาใหม่ๆ เรามาจากบ้านตาด เราก็พูดของเรา พิจารณาจิต เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะท่านไม่ฟัง สุดท้ายแล้วหลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า “ถ้ามีจะพิจารณาต้องพิจารณากาย” เราต้องพิจารณากาย พอเราคิดอย่างนี้ได้ปั๊บ เราอธิบายเลย อธิบายว่าพิจารณากาย อ้าว! หลวงปู่ฉวัด พอเราพูดถึงของเราปั๊บ มันเคยชิน ก็พูดแต่ความถนัดนะ พอเราเคยชิน เราก็พูดถึงพิจารณาจิตไป ท่านเอาไม่จิ้มฟันแคะเฉย ไม่ฟังเลยนะ พอเราได้สติปั๊บ ก็พูดกลับเลย “ผมพิจารณากายครับ พิจารณากายปั๊บ มันละลายลงอย่างนั้นเลยครับ พิจารณากายครับ มันแยกออกอย่างนั้นเลยครับ”

“เออ! ไม่พูดอย่างนี้”

มันเลยจับได้ไง มันเป็นความถนัดใจ ถ้าท่านเคยพิจารณาภยนะ เราไปพูดอย่างอื่นนะ ท่านก็ฟังเฉยๆ ฟังนะ เอาไม่จิ้มฟัน ไม่เก็ยนั่งแคะเฉย เราก็พูดไป เอ๊ะ! พูดธรรมดา ทำไมท่านไม่สนใจเลย มันสะกิดใจ มันคิดได้ พอมันคิดได้ปั๊บ เราก็พูดถึงการพิจารณากาย ท่านหลุดอย่างนี้เลย จำได้ ท่านหลุดเลยนะ “เออ! มันต้องพูดอย่างนี้สิ” พิจารณาจิตท่านไม่เอาเลย หลวงปู่เจี๊ยะก็ไม่เอา

เมื่อวานคุยกับพระ พูดกับพระ เวลาพูด เขาถามเรื่องพุทโธ ว่าพุทโธเป็นอย่างนั้นๆ หลวงปู่ท่านสอนอย่างนั้น แล้วก็บอกว่าอานาปานสติเป็นอย่างนั้น แล้วหลวงปู่เจี๊ยะว่าอย่างนั้น บอกว่าภาวนาไม่ได้

เราบอกมีไม่ต้องพูดหรอก รู้ดีกว่ามีอีก หลวงปู่เจี๊ยะท่านจะบอกว่าอย่างนี้ ท่านบอกว่าไม่ให้ทำอานาปานสติเลย เวลาเราคุยกับท่านจริงๆ นะ โดยทั่วไปท่านจะไม่ให้ทำ แล้วเวลาท่านทำจริงๆ ท่านพูดอย่างนี้ ท่านพูดถึงความรู้สึกของท่านนะ ท่านบอกอานาปานสติ คนต้องมีบารมีมาก คนที่จะทำอานาปานสติได้ก็คือพระพุทธเจ้าเท่านั้น ท่านพูดขนาดนี้นะ ท่านให้แต่พุทโธอย่างเดียว แต่เวลาหลวงตาท่านสอน ท่านก็สอนอานาปานสติเหมือนกัน มันอยู่ที่จริตนิสัยใจ แล้วโทษนะ สำหรับเรา เรากำหนดลมจนลมหายหมด จนรวมใหญ่เลยนะ เราก็ทำได้ พอเราเคยทำได้ แล้วหลวงปู่เจี๊ยะบอกทำไม่ได้ เราก็งงอยู่นะ แล้วเราก็ไปลองพุทโธของท่านนั่นแหละ พุทโธๆๆ ของท่าน ก็ลงเหมือนกัน แต่ลมเราทำ ก็ลงเหมือนกัน

เราถึงย้อนกลับมาว่า เออ! จริตนิสัยของจิตแต่ละดวงนี้ไม่เหมือนกัน แล้วความกว้างขวางอย่างเช่นถ้าเราเป็นแบบหลวงปู่เจี๊ยะนะ เราทำอันใดอันหนึ่งนะ เราก็ว่าของเราต้องเป็นหนึ่ง ทีนี้

หลวงปู่เจี๊ยะท่านก็บอกว่าต้องพิจารณากาย ต้องพุทโธ ต้องเป็นหนึ่ง ท่านจะเอาตรงนี้เป็นหลัก แต่อันอื่นมา ถ้าเป็นหลวงตานะ ท่านจะเปิดกว้าง ท่านจะยอมบ้าง อย่างของเราไม่ใช่อย่างนั้นนะ เราแยก ๒ ฝ่าย ๓ ฝ่ายเลยละ นี้เราได้ประสบการณ์อย่างนี้กับครูบาอาจารย์

ฉะนั้น เวลาเรามาเห็นถึงพระที่สอนบวชใหม่ บอกว่าต้องอย่างนี้อย่างเดียว อย่างอื่นผิดหมด โอ้อโฮ! เราสะเทือนใจเลยนะ แต่ของหลวงปู่เจี๊ยะนี่นะ เรายกไว้ หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่ชอบ หลวงปู่คำดี สอนเหมือนกัน พุทโธไวๆ พุทโธๆ หลวงปู่ชอบก็สอนอย่างนี้ หลวงปู่ชอบ ก็ว่า คนเดินเส้นทางนี้เยอะไง เส้นทางนี้ผู้ที่ผ่านมาเยอะนะ แล้วอย่างเช่นหลวงตาก็เส้นทางนี้ๆ เส้นทางของใครเส้นทางของคนนั้น คนเคยเดินเส้นทางไหนมันชำนาญเส้นทางนั้นนะ จะพูดเส้นทางนั้นชัดเจน แล้วชอบพูดเส้นทางนั้น การเทศน์ของพระปฏิบัติคือเทศน์ประสบการณ์ของใจ ใจดวงไหนเคยภาวนาอย่างไร ส่วนใหญ่จะลงอย่างนั้น

ของหลวงตานี้มหัศจรรย์ มหัศจรรย์เพราะว่าขั้นแรกเป็นเวทนา ขั้นที่ ๒ มันเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ ขั้นที่ ๓ เป็นอสุภะ ขั้นที่ ๔ เป็นจุดและต่อม เป็นจิต สติปัญญาเกือบครบเลย มันเวทนาในทั้งเวทนา ทั้งกาย อสุภะ ทั้งจิต

หลวงปู่คุณลย์จิตหมดเลย พิจารณากายโดยไม่เห็นกาย

ถ้าพูดถึงเอาทฤษฎีหลวงปู่คุณลย์กับหลวงปู่เจี๊ยะมาชนกันนะ ผิดคนหนึ่ง เพราะหลวงปู่เจี๊ยะบอกต้องเห็นกาย แล้วต้องวิปัสสนา มัน หลวงปู่คุณลย์บอกว่า ไม่ต้องเห็นกาย เพราะของหลวงปู่คุณลย์มันเป็นปัญญาวิมุตติ มันใช้ปัญญาใคร่ครวญ ปัญญาวิมุตติไง แต่หลวงปู่เจี๊ยะเจอวิมุตติ เพราะหลวงปู่เจี๊ยะบอกเรา หงบเอ๊ย ตอนอยู่กับท่านพ่อตี ท่านพ่อตีเพิ่งไฟใส่คนนั้น ท่านพ่อตีเพิ่งไฟใส่คนนี้ แล้วท่านหลวงพ่อตีก็สอนหลวงปู่เจี๊ยะ ท่านพ่อตีบอกว่า เจี๊ยะเอ๊ย ท่านว่านะ เจี๊ยะเอ๊ย เขาเป็นคฤหัสถ์เขายังทำได้ ทำไมเราจะทำไม่ได้

ที่ไหนเขามีการทำกสิณนะ ท่านพ่อตีจะไปศึกษาแล้วเอามาใช้ประโยชน์ แล้วอันนี้ที่หลวงปู่เจี๊ยะมาเล่นเรา หลวงปู่เจี๊ยะก็บอกว่า ที่ท่านพูดมานั้นคือท่านจะเล่นเราไงว่าถ้าพิจารณาจิตได้ต้องพิจารณากายได้ ต้องทำได้

เรามาเทียบหมดคนนะ เวลาเราศึกษาเรื่องครูบาอาจารย์ เราจะเทียบเข้ามา มันเป็นช่องทาง มันเป็นจริตเป็นนิสัย แล้วที่ครูบาอาจารย์ที่เราพูด เราเคารพหมด เป็นพระอรหันต์หมด เราเชื่อ

หมด แต่แนวทาง แนวทางการเข้าหา แนวทางจริตที่สร้างมาเป็นบุญกุศล อย่างเช่นหลวงปู่คุณย์ หลวงปู่คุณย์เป็นปัญญาวิมุตติ พิจารณาโดยปัญญา พวกนี้ละ พวกปัญญาวิมุตติมันแบบว่าพื้นฐาน มันทำงานในที่สูง มันไม่เหมือนกับเราทำงานบนดิน ถ้าเจโตวิมุตติ พื้นฐานอยู่บนที่เข้มแข็ง

เวลาเทศน์ว่าการมันจะออกมาจากประสบการณ์ของจิต แล้วพอมารู้ เราฟังเรื่องนี้มาก นะ เพราะเวลาปฏิบัติใหม่ๆ ตัวเองปฏิบัติด้วย กลัวผิดกลัวพลาด ถ้ามันผิด มันผิดไปหมด ห่วง ชีวิต ก็ศึกษาของครูบาอาจารย์แล้วฟังเทศน์ด้วย แล้วตัวเองมันภาวนามีหลักมีเกณฑ์ มันฟังรู้เรื่อง พอฟังรู้เรื่องแล้วมันจับแนวทางไง ก็ฟังเพื่อจะหาแนวทาง จับทางไปให้ได้ แล้วก็เปรียบเทียบ แล้วเพื่อเอาทางสะดวกของตัวเอง แล้วพอมันปฏิบัติไปมันก็จับแนวทางของครูบาอาจารย์ที่ ถูกต้องได้เยอะ

แล้วพอมานะในปัจจุบันไปฟังเทศน์พระรุ่นใหม่ๆ มันจับแล้วนะ มันผิดหมด มันถึงได้สังเวช ที่พูดถึงสังเวชนะ แล้วพูดถึงเสียงดังฟังชัด เวลากระดุนอย่างนี้ เพราะแนวทางมันไปไม่รอด อย่างที่พูดเมื่อวาน พระเขาเถียงนะ เพราะพระเขาเป็นอย่างนี้หมด ว่างๆ ว่างๆ เวลาไปอ่านเข้า อ้าว! ก็มันเป็นอุเบกขา ในสมาธิเป็นอุเบกขา

ถูกสั่นดินเลย เพราะอุเบกขามันทำให้เรา มันเหมือนกับเราสร้างอารมณ์อีกอารมณ์หนึ่ง นะ อุเบกขาคือมันวางเฉยใจใหม่ แล้ววางเฉยคือมันไม่รับผิดชอบใจ สติมันไม่ดีใจ แต่ถ้าเราไม่เอาอุเบกขามาเป็นข้ออ้าง เราตั้งสติให้ดี แล้วลงในแนวลึก แนวลึกคือลงไปที่จิต

ทีนี้คนมันเอาตำราอ้างใจใหม่ กิเลสมันจะเอาอย่างนี้ กิเลสมันจะเอาตำราอ้าง อ้างว่ามัน เป็นข้อเท็จจริง พออ้างปั๊บ มันก็สร้างอารมณ์อย่างนั้น พอสร้างอารมณ์อย่างนั้น มันก็เหมือนกับ เราจะขึ้นบันไดขั้นที่ ๕ เราอยู่ขั้นที่ ๑ เราบอกว่านี่คือบันได แล้วก็ยืนอยู่ขั้นที่ ๑ จะขึ้นขั้นที่ ๕ ได้อย่างไร

จิตที่ลงสมาธิก็เหมือนกัน มันจะลงไปที่จิต มันจะลงไปที่สมาธิ เราไปอ้างว่าในสมาธิมัน มีอุเบกขา อุเบกขามันก็เหมือนกับสิ่งที่ขวางไว้ใจใหม่ ทำให้จิตเราหายไว้ มันไม่ลงไปในสมาธิ นั้น อัดพระเลยนะ แล้วส่วนใหญ่แล้วยึดตรงนี้หมดด้วย ไล่หมดเลย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะตรง นี้มันสร้างได้ มันสร้างเฉยๆ มันคิดว่าเป็นสมาธิใจ คิดยังไม่รู้ว่าคิดนะ ไล่เลย ไล่เลย แล้วทุกคน จะพูดอย่างนี้ละ โอ้โฮ! ของหลวงพ่อยากมาก ปวดหัวเลย ใครๆ ก็บอกว่าของหลวงพ่อยากมาก ของมันง่าย

ตัวเองโดนกิเลสหลอก แล้วสร้างอารมณ์มันง่าย ๆ อย่างนั้น แล้วมาบอกว่าของเรายาก คือทุกคนอยากจะสะดวกสบายใจ ทุกคนอยากง่าย ๆ แล้วก็ยากกันอยู่อย่างนั้นนะ อ้าว! บอกให้มันทำข้อเท็จจริงสิ มันจะยากมันจะง่ายก็ต้องลงทุนสิ เราจะเอาจริง อาหาร ถ้าอาหารที่มันดี เราซื้ออาหารที่มันดีกับอาหารที่ไม่ดี มันจะกินที่ไม่ดีหรือ อาหารต่างๆ ไป ใครๆ ก็หาได้ อาหารที่มีคุณภาพ มันจะหาได้ที่ไหนละ

จิตที่เป็นสมาธิก็เหมือนกัน จิตที่เป็นดีมันก็ต้องลงทุนลงแรงหน่อยสิ พอจะลงทุนลงแรงก็ โอ้โฮ! มันยาก ของหลวงพ่อยาก ฟังแล้วใจอ่อนลงเลย เราก็ใจแป้วเลย

ถ้าเป็นเรานะ ไม่คิดอย่างนั้น โอ้! เราคิด ถ้าคิดว่าเราผิคนะ เราจะชวนขวยไปหาสิ่งที่ถูกมันถึงจะถูกต้อง พอบอกว่าผิคนะ ถ้าผิคนะ มันสะเทือนใจเลยนะ เราจะสลดสังเวชเลย ก็เราหลงผิดแล้ว แต่ไม่พุดอย่างนั้นนะ โอ้ย! ของหลวงพ่อยาก ของผมง่าย

ก็พุดอยู่ว่าของผิผิคนะ พอมันผิคนะ เรานี้ละ เราเป็นพระเป็นสงฆ์ แต่เวลาเขาพุด เขาเชื่อมั่นเพราะอะไร เพราะเขาอ่านในพระไตรปิฎก เขาคิดว่าพุทธพจน์เหมือนกัน เขาคิดว่าคำสอนพระพุทธเจ้า คำสอนพระพุทธเจ้ามันต้องมีน้ำหนักกว่าเรา จริงไหม อย่างเรามันจะเป็นใครมันก็เศษคน แต่คำสอนของพระพุทธเจ้ามันต้องมีน้ำหนัก กิเลสก็ไปยึดตรงนั้นเข้า ว่าในพระไตรปิฎกบอกไว้ว่าสมาธิจะมีอารมณ์อย่างนี้ๆ แล้วก็สร้างอารมณ์อย่างนี้ๆ มันก็เลยคาเหมือนปฏิจจสมุปบาทเลย อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ปัจจยาการเป็นอย่างนั้นนะ แต่จริงแล้ว พับๆ ไม่ทันหรอก อันนี้ก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้าแยกแยะ แยกแยะส่วนของสมาธิมันจะมีอะไรบ้าง แต่พวกนี้ไม่ได้คิดเลย

มันต้องเป็นไปนะ สิ่งที่เป็นไป ทำจริงได้จริง

เหนียวหรือยังละ โทรมกับใคร คุยกับใคร โอ้ย! ตาย โทรมศัพท์ลืมนไว้ในห้องน้ำอีกเครื่องแล้ว เห็นไหม เจ้าของก็นั่งอยู่ที่นี่ ไม่เป็นไร นึกว่ากลับไปแล้ว เอาละเนาะ จบแค่นี้ก่อนเนาะ เอวัง